

Generiska kunskaper

Anders Avdic
IT i vården
(15 bilder)

Generiska kunskaper - för livslångt lärande (generella kunskaper för många områden)

- Digital kompetens
- Informationskompetens
- Kritiskt förhållningssätt
- Rapportskrivning
- Presentation
- Projektkunskap
- Samarbetsförmåga
- Genuskunskap
- ...

2

Digital kompetens I

- "...förmåga att kunna använda [Internet](#) och [digital teknik](#) för att stödja det egna yrkesutövandet"
(Wikipedia)
- "digital kompetens innebär **säker** och **kritisk** användning av informationssamhällets teknik i arbetslivet, på fritiden och för kommunikationsändamål. Den underbyggs av **grundläggande IKT-färdigheter**, dvs. användning av datorer för att **hämta fram, bedöma, lagra, producera, redovisa och utbyta information** samt för att **kommunicera** och **delta i samarbetsnätverk** via Internet."
(EU 2006, Nyckelkompetenser för livslångt lärande)

3

Livslångt lärande och digital kompetens fokus i ny EU-satsning

- – Den digitala utvecklingen tar sig in på alla områden i vår vardag, det är inte bara de som arbetar inom it som behöver vara uppmärksamma på den digitala omställningen. Handlingsplanen ska hjälpa européerna och utbildningssystemen att anpassa sig till liv och arbete i allt mer digitala samhällen, säger digitalkommissionär Mariya Gabriel.

https://ec.europa.eu/sweden/news/20180218-utbildning_sv

Digital kompetens II – källor exempel

- Computer Sweden "IT i vården"
<http://computersweden.idg.se/2.36606>
- Dagens medicin e-hälsa
<http://www.dagensmedicin.se/specialistomraden/e-halsa/>
- Befintliga uppsatser (sök på: IT i vården, medicinsk informatik, hälsoinformatik, vårdinformatik)
<http://www.uppsatser.se/>
- SKL eHälsa - http://www.skl.se/vi_arbetar_med/e-samhallet/kommunal-ehalsa
- Vitalis konferens om IT i vård och omsorg - <http://www.vitalis.nu/>
- Wikipedia – Hälsoinformatik mm...
- Twitter IT i vården #Itivarden
- Twitter eHälsomyndigheten @eHalsan

5

Engelska benämningar och länkar

- Health informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/Health_informatics
- Health information systems
- International Medical Informatics Associations
- <http://imia-medinfo.org/wp/>
- Medical informatics
- European Federation for Medical Informatics
http://en.wikipedia.org/wiki/European_Federation_for_Medical_Informatics
- Svensk Förening för Medicinsk Informatik
<http://www.sfmi.se/>
- Sfmi . svensk förening för medicinsk informatik,
<http://www.sfmi.se/om-sfmi/vad-aer-medicinsk-informatik>

6

Informationskompetens

- Söka, värdera och använda information
- Informationssökning söka och värdera
<https://gul.gu.se/public/courseId/76389/lang-en/publicPage.do?item=34176421>

Vetenskaplig referens I

Vad är vetenskap?

- Forskning som är
- Publicerad
 - Granskad
 - Grundad
 - Innehåller "ny" kunskap
 - Transparent
 - Utgår från etablerade metoder och modeller
 - Ej skev eller partisk
 - Ej pseudovetenskap (astrologi)

Vetenskaplig referens II

Hur bedöms artiklars vetenskaplighet?

- Artikeln är skriven av en **forskare** verksam vid **universitet/motsvarande**.
- Artikeln är **granskad** av andra forskare inom samma disciplin/ämne, s.k. **peer review**.
- Artikeln är **publicerad i en vetenskaplig tidskrift**. Vetenskapliga tidskrifter ges ut av akademiska förlag, universitet/motsvarande eller vetenskapliga sällskap och har få annonser. Tidskriftens redaktion (editorial board) utgörs av väletablerade forskare.
- Artikeln har ofta **en viss struktur** och innehåller ofta vissa element.

(Umeå universitetsbibliotek
<http://www.ub.umu.se/skriva/vetenskaplig-artikel>)

Litteratursökning

- Viktigt att **sovra och skumma**
- Man kan inte läsa allt
- **Läs centrala delar**; sammanfattning, inledning, syfte och ev slutsatser
- Om inte relevant, gå till nästa
- Avgränsa sökning (se nedan)

Google Scholar Vetenskaplig litteratur

The screenshot shows a Google Scholar search for 'eHealth'. The search bar contains 'eHealth' and the search button is highlighted. Below the search bar, there are several search filters: 'Articles', 'Meta-analysis', 'Review', 'Systematic review', 'Evidence-based practice', and 'Shape alert'. The search results are displayed in a list format, with each entry showing the title, authors, journal, year, and a 'PDF icon'.

Google Scholar search results for 'eHealth':

- Articles** (10/10 results)
- Meta-analysis** (1/1 results)
- Review** (1/1 results)
- Systematic review** (1/1 results)
- Evidence-based practice** (1/1 results)
- Shape alert** (1/1 results)

Search results:

- Journal of the eHealth landscape: a terrain map of emerging information and communication technologies in health and health care** (2017) - [View icon](#)
- Provides a general overview of the state of eHealth in the United States. Summarizes the major players, issues, and emerging trends and technologies in the eHealth arena so that stakeholders can make informed decisions in the area. Provides a general overview of eHealth in 2017. *Hastings Center Report* - [View icon](#)**
- CONSORT EHEALTH: Improving and standardizing evaluation reports of Web-based and mobile health interventions** (2017) - [View icon](#)
- Background Web-based and mobile health interventions (also called "behavioral interventions" or "eHealth/health interventions") are tools or treatments, typically behaviorally based, that are developed and delivered to deliver care for the patient or public population. These interventions are designed to improve health outcomes. *BMJ Open* - [View icon](#)**
- The impact of eHealth on the quality and safety of health care: a systematic overview** (2017) - [View icon](#)
- Background There is considerable international interest in exploring the potential of digital solutions to enhance the quality and safety of health care. Implementation of transformative eHealth technologies are underway globally, often at very considerable cost. In order to ensure that these technologies are used effectively, it is essential to understand the evidence base for their use. *Hastings Center Report* - [View icon](#)**
- eHealth literacy: essential skills for consumer health in a networked world** (2017) - [View icon](#)
- Background The Internet has become an essential part of life for many people. However, not all people have the skills to effectively engage with it. This study explored the eHealth literacy skills of United States and Canadian young adults. *Hastings Center Report* - [View icon](#)**
- What is eHealth (3): a systematic review of published definitions** (2017) - [View icon](#)

Kritiskt förhållningssätt

- Användning av **valida referenser** för att underbygga påståenden.
- En transparent beskrivning av **metod**.
- Redovisning av **motiv**.
- Icke-triviala **argument**.
- Objektivitet i form av ett **opartiskt skrivsätt**. Exempelvis skall inte bara fördelar eller bara nackdelar beskrivas.
- **Nyanserad argumentation**. Kan visas genom av transitionsord, som "på andra sidan", "emellertid" och liknande.
- Minimal användning av **värderande, förstärkande och känslomässiga uttryck**.
- Uttalat medvetande om en **studies begränsningar** (i rimlig utsträckning).
- Ej **överdriva det unika** med det egna bidraget och att erkänna värdet av andra likande och relaterade studier.
- Erkännande av olika **parter väsentliga bidrag** till en studies genomförande, t.ex. finansörer, företag eller experter.

Källkritik 1 – artikeln som sådan

- Tyder tidskriftens **titel** och artikel titeln på att artikeln är vetenskaplig?
- Är **ämnesorden** och **sammanfattningen** ämnesrelevanta?
- Framgår det om **författaren** är knuten till ett universitet eller annan forskningsinstitution?
- Finns **källhänvisningar** och noter?

13

Källkritik 2 – innehållet

- **Auktoritet** – finns erkänd myndighet, organisation eller expert bakom artikeln? Visar [URL:en](#) vem/vilka som står bakom?
- **Innehåll** – Objektivt skrivsätt
Fakta eller åsikter?
Finns liknande information på annan plats?
- **Omfattning** – Alla aspekter täckta? Detaljerad beskrivning? Omfattning i tid?

14

Kritiskt förhållningssätt forts.

- Granska nedanstående SVT-artikeln från 7 augusti 2013
- <http://www.svt.se/nyheter/sverige/daliga-it-system-hot-mot-patientsakerheten>
- ...

15